

Betyg och studieresultat i gymnasieskolan 2013/2014

Våren 2014 fick 84 735¹ elever ett avgångsbetyg från gymnasieskolan. Utmärkande för denna avgångskull är att det är den första kullen elever som går ut gymnasiet enligt den reformerade gymnasieskolan, GY 2011. Våren 2014 gick även 3 051 elever ut med slutbetyg från den gamla gymnasieskolan, Lpf 94.

Elever som studerar i GY 2011 kan – förutsatt att de klarar kraven – få examen. Det finns två typer av examen, yrkesexamen och högskoleförberedande examen (mer information om examen finns i faktarutan nedan). För att bli behörig sökande till universitet eller högskola krävs en grundläggande behörighet. De elever som får en examen från ett högskoleförberedande program har i och med denna också uppnått grundläggande behörighet. Detta gäller inte för de elever som har fått en yrkesexamen, men möjligheten finns för yrkeselever att läsa in kurser som krävs för en grundläggande behörighet. Det är en viktig skillnad i GY 2011 jämfört med den tidigare gymnasieskolan Lpf 94, där elever på yrkes- och högskoleförberedande utbildningar läste samma kärnkämnescurser som gav grundläggande behörighet.

Faktaruta: GY 2011: Program samt krav för examen

<p>Yrkesprogram Barn- och fritid programmet (BF) Bygg- och anläggningsprogrammet (BA) El- och energiprogrammet (EE) Fordons- och transportprogrammet (FT) Handels- och administrationsprogrammet (HA) Hantverksprogrammet (HV) Hotell- och turismprogrammet (HT) Industri tekniska programmet (IN) Naturbruksprogrammet (NB) Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL) VVS- och fastighetsprogrammet (VF) Vård- och omsorgsprogrammet (VO) Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål (RX).²</p>	<p>Högskoleförberedande program Ekonomiprogrammet (EK) Estetiska programmet (ES) Humanistiska programmet (HU) Naturvetenskapsprogrammet (NA) Samhällsvetenskapsprogrammet (SA) Teknikprogrammet (TE) Internationell Baccalaureate (IB).</p>
<p>Krav för yrkesexamen:</p> <p>Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå:</p> <p>Svenska eller svenska som andraspråk 1. Engelska 5 Matematik 1 Godkänt gymnasiearbete Programgemensamma kurser om 400 poäng</p>	<p>Krav för högskoleförberedande examen:</p> <p>Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå:</p> <p>Svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3 Engelska 5 och 6 Matematik 1 Godkänt gymnasiearbete</p>

¹ Av dessa har 662 elever fått diplom från Internationell Baccalaureate (IB).

² Här ingår utbildningar inom flygteknik, marinteknik, samiska näringar, sjöfart, tågteknik och yrkesdans.

Genomströmning av elever på 3 år (start hösten 2011 – avslut våren 2014)

Tre år är den förväntade studietiden en elev behöver för att genomföra gymnasiet. För att mäta hur många elever som går igenom gymnasiet används ett genomströmningsmått³ som visar hur stor andel av ungdomarna som började den reformerade gymnasieskolan hösten 2011 och som gått ut med ett avgångsbetyg tre år senare, våren 2014.

Hösten 2011 började 109 944 ungdomar gymnasieskolan i årskurs 1. Av dessa fick 70 procent ett avgångsbetyg 2014 – tre år senare – antingen i form av en gymnasieexamen (63 procent) eller ett studiebevis (7 procent)⁴. Det kan jämföras⁵ med eleverna som började sina studier hösten 2010 gick ut gymnasieskolan 2013. För dessa var genomströmningen 71 procent. Går man ytterligare nio år bakåt i tiden har under denna tidsperiod mellan 68 och 69 procent av nybörjarkullarna fått avgångsbetyg inom tre år. Genomströmningen för den första kullen ungdomar som lämnade GY 2011 med avgångsbetyg skiljer sig alltså inte nämnvärt från tidigare årskullar.

I GY 2011 är det i likhet med tidigare elevkullar omkring 30 procent av eleverna som inte har fått något avgångsbetyg. Det innebär dock inte att samtliga av dessa elever har avbrutit sina studier och lämnat gymnasiet. Omkring 7-8 procent av en elevkull genomför gymnasieskolan på fyra år. Orsaken till att en elev behöver ett fjärde studieår kan till exempel vara byte av gymnasieutbildning, bristande förkunskaper, studiesvårigheter eller utlandsvistelse. Redovisningen av hur många elever som behöver fyra år på sig att genomföra GY 2011 kan presenteras först år 2015.

³ Genomströmningsmättet som här redovisas tar utgångspunkt i vilket program eleven var inskriven på hösten 2011. Det innebär att några av eleverna som ingår i beräkningen kan ha bytt till en annan gymnasieutbildning men ändå slutfört sina studier på tre studieår. Dessa elever är medräknade som att de fullföljt sin utbildning och redovisas på startprogrammet.

⁴ Avgångsbetyg i GY 2011 inkluderar elever som har läst kurser om 2500 poäng, dvs en fullständig gymnasieutbildning. Eleverna ska också vara betygsatta i samtliga kurser. En elev som läst 2500 poäng och är betygsatt i samtliga kurser kan få avgångsbetyg i form av examen eller studiebevis. För examen krävs utöver de 2500 betygsatta poängen att eleven också klarat kraven för examen. För studiebevis krävs att eleven är betygsatt i kurser om 2500 poäng, men till skillnad från examen kan eleven få underkänt (betyget F) i fler kurser än vad som gäller för examen. I statistikredovisningen ingår endast studiebevis om 2500 poäng. Elever som läst reducerat program ingår inte i beräkningen.

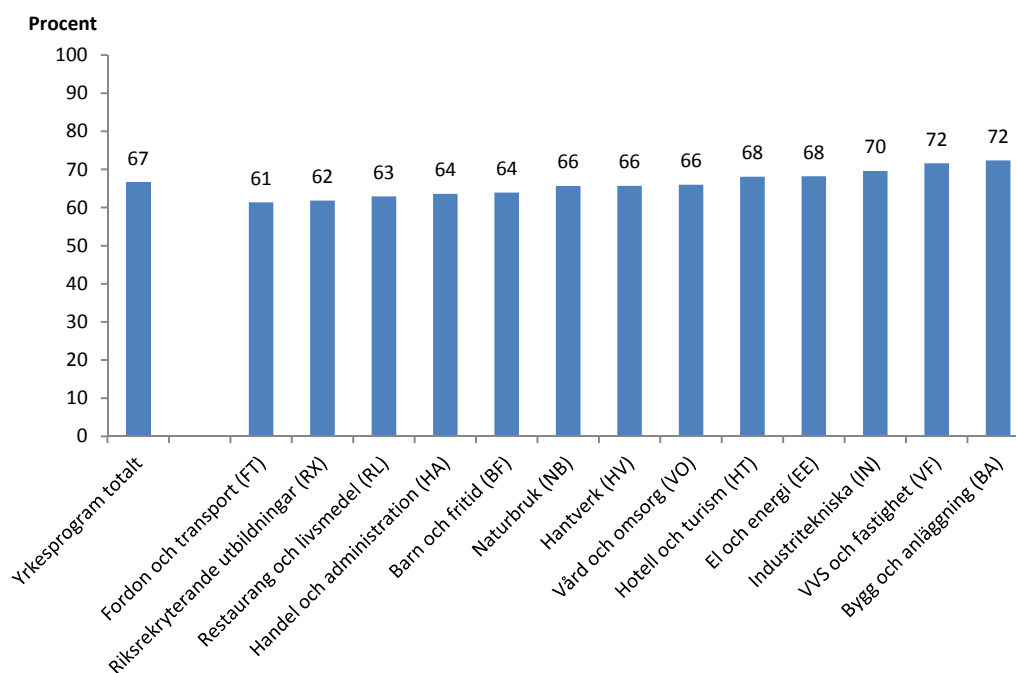
⁵ I Lpf 94 kallades motsvarigheten till avgångsbetyg för slutbetyg. Slutbetyg inkluderade elever som har läst 2500 poäng, dvs en fullständig gymnasieutbildning. Eleverna skulle också vara betygsatta i samtliga kurser. Elever som läst reducerat program ingick i beräkningen.

Jämförbarheten gällande genomströmning mellan en elev med avgångsbetyg (GY 2011) och en elev med slutbetyg (Lpf 94) ligger i de 2500 poängen. 2500 poäng markerar i båda systemen att eleven blivit betygsatt i kurser som motsvarar en fullständig gymnasieutbildning.

Examen inom tre år – yrkesprogram

Ett utmärkande drag för den reformerade gymnasieskolan har varit införandet av examen. Av de 32 788 elever som började ett yrkesprogram hösten 2011 var det 66⁶ procent som genomfört gymnasiet på 3 år och tagit yrkesexamen våren 2014. Vid en jämförelse med sista kullen som startade i gamla gymnasieskolan hösten 2010 framgår att en lägre andel nu lämnar gymnasieskolan med en fullständig yrkesutbildning. Kraven för att få en yrkesexamen i GY 2011 är annorlunda jämfört med kraven för att få ett slutbetyg i den gamla gymnasieskolan. För att få ett slutbetyg i gamla gymnasieskolan krävdes att eleven blivit betygsatt i samtliga programmets kurser, men inte att 2 250 poäng skulle vara godkända, såsom examenskraven nu anger⁷. Dagens gymnasieexamen kräver alltså mer av eleverna än vad som krävdes av tidigare kullar för att få ett slutbetyg. Hösten 2010 var det 41 632 eleverna som började yrkesförberedande program⁸. Av dessa tog 74 procent ett slutbetyg inom loppet av tre år – våren 2013. Bland dessa var det 3 310 (8,0 %) som fick ett slutbetyg med färre än 2 250 godkända kurspoäng.

Diagram 1. Andel (procent) elever med examen inom 3 år. Andelen baserad på samtliga elever som var nybörjare på yrkesprogram hösten 2011.

⁶ Denna andel avser elever som påbörjat ett yrkesprogram 2011 och fått en yrkesexamen inom 3 år. Omkring 1 procent av nybörjarna på yrkesprogram bytte till ett högskoleförberedande program och fick ut en examen därifrån. Därför skiljer sig denna siffra (66 procent) från den som presenteras i diagrammet ovan (67 procent).

⁷ Se faktarutan på sida 1 för en fullständig beskrivning av examenskraven.

⁸ Medieprogrammet i Lpf 94 har exkluderats ur denna beräkning, då programmet inte tydligt kan kategoriseras som yrkes- eller studieförberedande.

PM

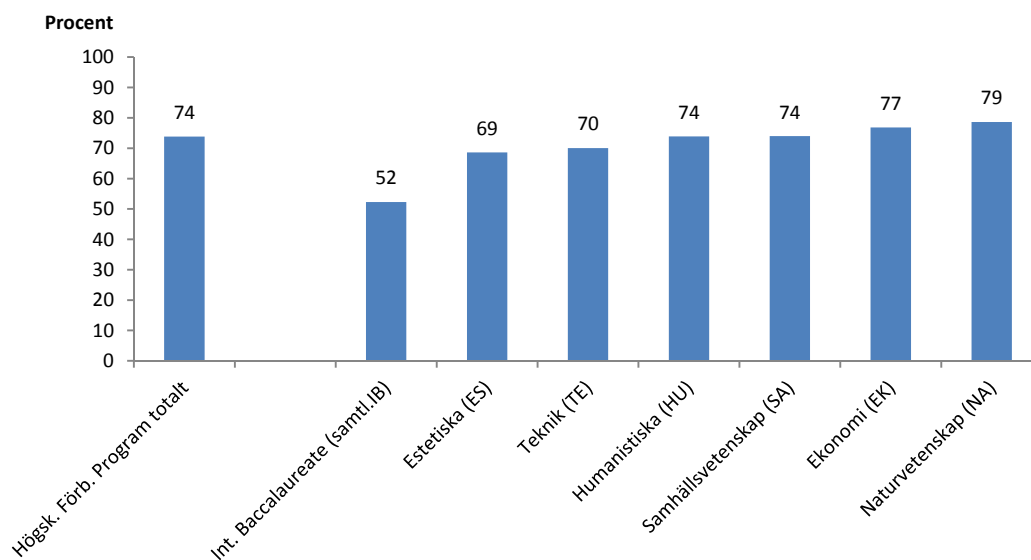
4 (10)
2014:55

Bygg- och anläggningsprogrammet samt VVS- och fastighetsprogrammet är de yrkesprogram där störst andel elever, 72 procent, fått en examen inom tre år. Även Industritekniska programmet har förhållandevis många elever med examen inom tre år, 70 procent. Det yrkesprogram som har lägst andel elever med examen är Fordons- och transportprogrammet, där 61 procent av eleverna tog examen inom tre år. Även Restaurang- och livsmedelsprogrammet har en förhållandevis låg andel elever som fått examen inom tre år, 63 procent.

Examen inom tre år – högskoleförberedande program

Av de 63 931 elever som började ett högskoleförberedande program i gymnasiet 2011 är det 74 procent som genomfört gymnasiet på 3 år och fått examen 2014.

Diagram 2. Andel (procent) elever examen inom 3 år. Andelen baserad på samtliga elever som var nybörjare på högskoleförberedande program hösten 2011

Naturvetenskapliga programmet är det program där störst andel elever, 79 procent, fått en examen inom tre år. Även Ekonomiprogrammet har en hög andel elever som tagit examen inom tre år, 77 procent. Det nationella högskoleförberedande program där minst andel elever fått en examen inom tre år är Estetiska programmet, där 69 procent nådde examen. Av de elever som började International Baccalaureate (IB) är det endast 52 procent av eleverna som fått examen⁹ inom loppet av tre år.

⁹ International Baccalaureate har egna examenskrav. Dessa krav kan inte likställas med dem på nationella program.

Genomströmning introduktionsprogram inom tre år

Lägst genomströmning av samtliga program har introduktionsprogrammen där knappt 5 procent av eleverna fick en examen inom loppet av tre år. Det är inte förvånande då merparten av introduktionsprogrammen förbereder och senare slussar över elever till nationella program. Elever som skrivs in på ett introduktionsprogram behöver därför ofta mer än tre år på sig för att avsluta gymnasieskolan. Noterbart är att 23 procent av eleverna som började på Programinriktat individuellt val (IMPRO) tre år senare lämnat gymnasieskolan med en examen från ett nationellt program våren 2014.

Examen inom tre år och kön

Kvinnor uppnår i högre utsträckning examen inom tre år jämfört med män. På de högskoleförberedande programmen är skillnaden störst där 77 procent av kvinnorna fått examen inom tre år jämfört med 70 procent av männen. Det finns inget enskilt högskoleförberedande program där inte kvinnor i högre utsträckning än män klarat examen inom tre år.

På yrkesprogrammen är skillnaderna mellan andelen kvinnor och män som klarat examen inte lika tydliga som för de högskoleförberedande programmen. Även om 67 procent av kvinnorna på yrkesprogram fick examen inom tre år jämfört med 66 procent av männen finns flera program där en större andel män tar examen. På de fyra yrkesprogrammen Bygg- och anläggning, El- och energi, Fordons- och transport samt VVS- och fastighet är det män som i högre utsträckning än kvinnor tagit examen inom loppet av tre år.

Examen inom tre år, föräldrars utbildningsnivå och utländsk bakgrund

Det finns ett samband mellan en elevs studieresultat och föräldrarnas utbildningsnivå. Elever som har föräldrar med hög utbildningsnivå genomför oftare gymnasiestudierna med examen jämfört med andra elever. Bland de elever som började gymnasieskolan hösten 2011 fick 73 procent av dem vars föräldrar hade eftergymnasial utbildning examen inom tre år. Motsvarande siffra för elever med föräldrar med gymnasial utbildning är 60 procent och för elever med föräldrar med förgymnasial utbildning 34 procent. Elever med svensk bakgrund når examen på tre år i större utsträckning (69 procent) än elever med utländsk bakgrund (43 procent).

Grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier

En skillnad mellan den första elevkullen som lämnar GY 2011 jämfört med Lpf 94 är att reglerna för grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier har ändrats¹⁰. Något förenklat går det att säga att kraven för att få grundläggande behörighet är lite högre för elever som lämnar GY 2011 jämfört med Lpf 94. Elever i GY 2011 som får examen från högskoleförberedande program får per automatik också grundläggande behörighet att söka universitet och högskola. Elever med examen från ett yrkesprogram uppnår inte grundläggande behörighet. Inom ramen för yrkesprogrammen finns dock möjligheten att läsa in de kurser som krävs för grundläggande behörighet.¹¹

Av de 84 073 elever som fick ett avgångsbetyg från GY 2011 våren 2014 är det 70 procent av eleverna som har en grundläggande behörighet till studier på universitet och högskola. Det kan jämföras med året före, våren 2013, då 87 procent¹² av eleverna gick ut gymnasiet med grundläggande behörighet. Andelen elever som gått ut gymnasieskolan med grundläggande behörighet för universitet- och högskolestudier har minskat med 17 procentenheter 2014 jämfört med 2013.

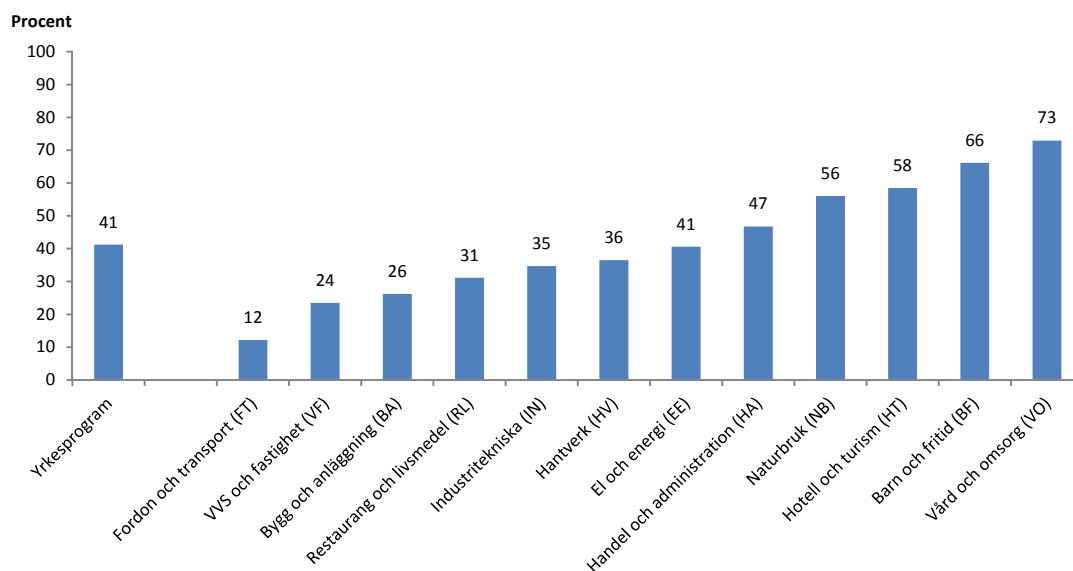
Grundläggande behörighet på yrkesprogram

Som ovan nämnts är det möjligt för elever på yrkesprogram att läsa in grundläggande behörighet. Våren 2014 var det totalt 26 103 elever som gick ut med examen från ett yrkesprogram. Av dessa har 41 procent lämnat gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Tittar man enbart på den första kullen elever som började GY 2011 på ett yrkesprogram och som tagit examen inom tre år är det 29 procent som våren 2014 har lämnat skolan med grundläggande behörighet. Generellt kan man säga att mer än var tredje yrkeselev valt att läsa in en grundläggande behörighet.

¹⁰ För att uppnå grundläggande behörighet i GY 2011 måste eleven förutom uppnådda krav för examen ha minst godkänt (betyget E) i kurserna matematik 1, engelska 5 och 6 samt svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3. I Lpf 94 krävdes från 2010 följande för att få grundläggande behörighet: Slutbetyg som omfattade 2500 poäng varav 2250 poäng skulle vara lägst betyget godkänt. Eleven skulle också ha lägst betyget godkänt i kurserna matematik A, engelska A samt svenska eller svenska som andraspråk A och B. I GY 2011 krävs alltså sex godkända kurser om 600 poäng i matematik, engelska och svenska. I Lpf 94 krävdes fyra kurser om 400 poäng i matematik, engelska och svenska. I GY 2011 ska även yrkes eleverna ha minst godkänt (betyget E) i 400 programgemensamma ämnen.

¹¹ För att en elev med yrkesexamen om 2500 poäng ska få grundläggande universitet- och högskolebehörighet måste eleven läsa två kurser svenska eller svenska som andraspråk om 100 poäng vardera (svenska 2 och 3) samt en kurs i engelska om 100 poäng (engelska 6). Dessa kurser är obligatoriska för elever som läser på högskoleförberedande program.

¹² I Lpf 94 var andelen elever med slutbetyg som lämnade gymnasieskolan med grundläggande behörighet omkring 87 procent från 2010 till 2013. I beräkningen ingår inte elever på Internationell Baccalaureate eller Walldorf.

Diagram 3. Andel elever med yrkesexamen som har grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier, per yrkesprogram, våren 2014

Vård- och omsorgsprogrammet är det yrkesprogram där störst andel av eleverna med examen, 73 procent, också lämnat gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Även Barn- och fritidsprogrammet och Hotell- och turismprogrammet är yrkesprogram där förhållandevis många elever med examen (66 respektive 58 procent) valt att läsa in grundläggande behörighet. Det yrkesprogram där minst andel av eleverna med examen läst in grundläggande behörighet är Fordons- och transportprogrammet, där 12 procent av avgångseleverna var behöriga att söka vidare till universitet och högskola.

Genomsnittlig betygspoäng

Våren 2014 fick 84 073 elever ett avgångsbetyg i GY 2011 från ett nationellt program. Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga dessa elever var 14,0 poäng. Året före, våren 2013, var den genomsnittliga betygspoängen 14,0 för eleverna som gick ut gymnasieskolan i Lpf 94. En skillnad för eleverna som gått ut våren 2014 jämfört med eleverna som gick ut våren 2013 är att betygsskalan ändrats. Elever i GY 2011 blir betygsatta enligt en sexgradig betygsskala som sträcker sig från A till F där lägsta betyget för att bli godkänd på en kurs är E. Beräkningen av den

PM

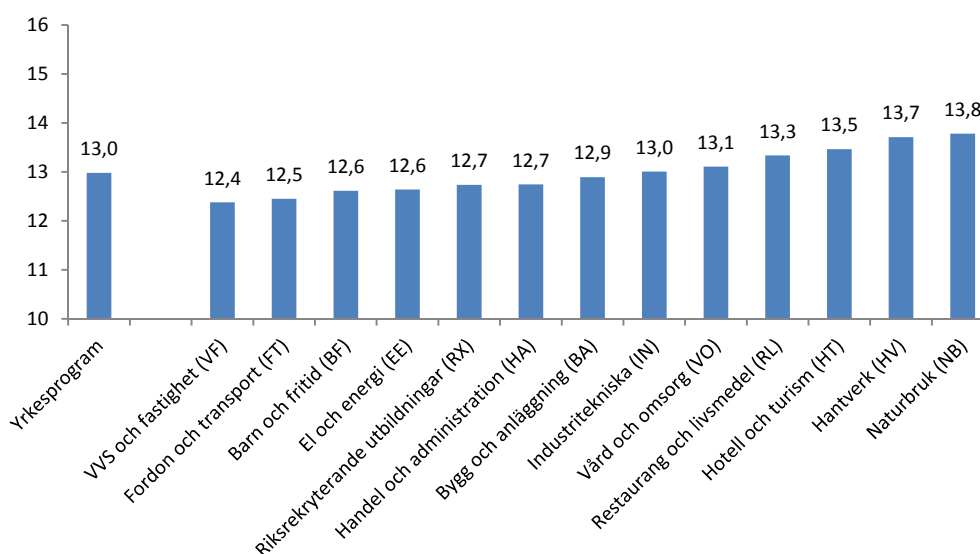
8 (10)
2014:55

genomsnittliga betygspoängen¹³ för GY 2011 är snarlik den för elever i Lpf 94, men fler betygsssteg har införts i GY 2011, programstrukturen är ändrad och man ska därför vara försiktig med jämförelser. Därför utgår redovisningen av genomsnittlig betygspoäng i denna PM från eleverna som fått betyg i GY 2011.

Genomsnittlig betygspoäng – yrkesprogram

Den genomsnittliga betygspoängen¹⁴ för samtliga elever som läst yrkesprogram är 13,0. Diagrammet nedan presenterar betygspoängen för de olika yrkesprogrammen.

Diagram 4. Genomsnittlig betygspoäng på yrkesprogram redovisat för respektive program. (N=30 073)

Elever som går Naturbruksprogrammet har högst genomsnittlig betygspoäng (13,8) följt av elever på Hantverksprogrammet (13,7) och Hotell- och turismprogrammet (13,5). Lägst betyg har elever som läst VVS- och fastighetsprogrammet (12,4) och

¹³ Den genomsnittliga betygspoängen i GY 2011 beräknas följande sätt. För varje kurs multipliceras kurspoängen med betygspoängen (kurserna är viktade enligt följande: F=0, E=10, D=12,5, C=15, B=17,5 och A=20) varpå dessa produkter summeras. Denna summa divideras sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerats som utökade ingår inte i beräkningen. Inte heller gymnasiearbetet ingår i beräkningen eftersom denna kurs endast betygssätts med F eller E. Den genomsnittliga betygspoängen omfattar elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser, men gymnasiearbetet exkluderas. Elever som läst reducerat program ingår inte i beräkningen.

Den genomsnittliga betygspoängen i Lpf 94 (från 2010) beräknades på följande sätt. För varje kurs multiplicerades kurspoängen med betygspoängen (kurserna var viktade enligt följande: IG=0, G=10, VG=15 och MVG=20) varpå dessa produkter summerades. Denna summa dividerades sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerades som utökade ingick inte i beräkningen. Den genomsnittliga betygspoängen var beräknad på elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser. Även elever som läst reducerat program ingick i beräkningen.

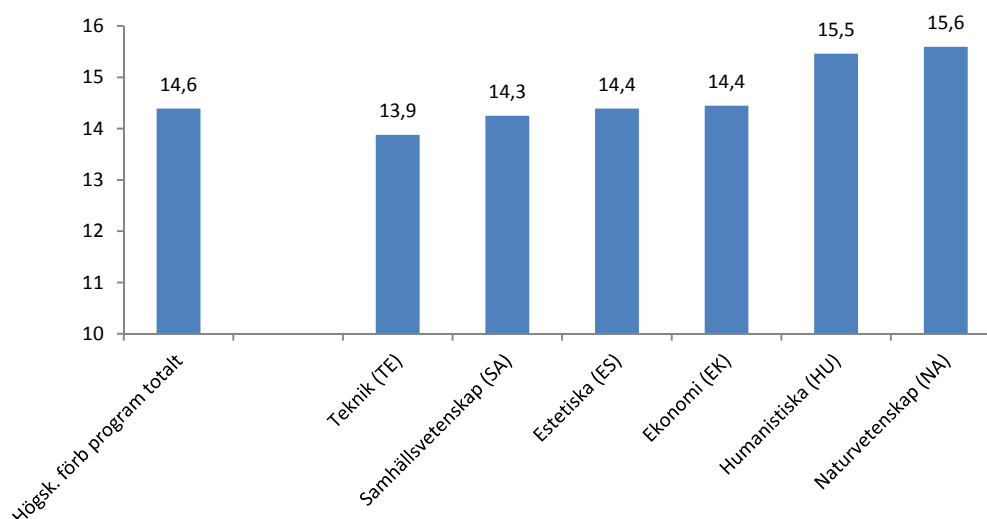
¹⁴ I beräkningen av yrkesprogram ingår 243 elever som fick avgångsbetyg från Riksrekryterande utbildningar (RX). Den genomsnittliga betygspoängen för dessa var 12,6.

Fordons- och transportprogrammet (12,5) följt av Barn- och fritidsprogrammet (12,6). På det yrkesprogram där flest elever fick ett avgångsbetyg¹⁵ våren 2014, Bygg- och anläggningsprogrammet, var den genomsnittliga betygspoängen 12,9. Det finns inget yrkesprogram där eleverna har högre genomsnittlig betygspoäng än på något högskoleförberedande program.

Genomsnittlig betygspoäng – högskoleförberedande program

Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga högskoleförberedande program är 14,6.

Diagram 5. Genomsnittlig betygspoäng på högskoleförberedande program redovisat för respektive program (N= 53 130)

Eleverna på Naturvetenskapsprogrammet har högst genomsnittlig betygspoäng (15,6) av de högskoleförberedande programmen. Även elever på Humanistiska programmet (15,5) har en genomsnittlig betygspoäng över 15. Lägst genomsnittlig betygspoäng bland de högskoleförberedande programmen har eleverna på Teknikprogrammet (13,9). Det program i gymnasieskolan där flest elever¹⁶ fick ett avgångsbetyg 2014 – Samhällsvetenskapsprogrammet – var den genomsnittliga betygspoängen 14,3.

Genomsnittlig betygspoäng – kön, föräldrars utbildningsnivå samt utländsk bakgrund.

Kvinnor har generellt högre studieresultat än män. Våren 2014 var den genomsnittliga betygspoängen för kvinnor 14,6 och för männen 13,4. Det innebär att det skil-

¹⁵ På Bygg- och anläggningsprogrammet fick 4704 elever ett avgångsbetyg våren 2014, följt av El- och energiprogrammet med 4125 elever och Fordons- och transportprogrammet med 2970 elever.

¹⁶ På Samhällsvetenskapsprogrammet fick 17 235 elever avgångsbetyg våren 2014, följt av Naturvetenskapsprogrammet med 12 192 elever och Ekonomiprogrammet med 8356 elever.

PM10 (10)
2014:55

jer 1,2 poäng mellan könen. Intressant att notera är att skillnaderna mellan kvinnor och mäns genomsnittliga betygspoäng i förra betygssystemet Lpf 94 var som minst kort efter det att betygssystemet införts, och därefter ökade.¹⁷ Om skillnaderna i genomsnittlig betygspoäng mellan kvinnor och män även succesivt kommer öka i GY 2011 får framtida statistik utvisa.

Den genomsnittliga betygspoängen är högre bland elever med föräldrar som har hög utbildningsnivå. Högst genomsnittlig betygspoäng har elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning, 14,6. Därefter följer elever med föräldrar med gymnasial utbildning (13,4) och lägst genomsnittlig betygspoäng (12,4) har elever med föräldrar med förgymnasial utbildning.

Elever med svensk bakgrund har högre genomsnittlig betygspoäng (14,2) än elever med utländsk bakgrund (13,2). Tittar man på både kön och utländsk bakgrund så har kvinnor med svensk bakgrund högst genomsnittlig betygspoäng (14,7) följt av kvinnor med utländsk bakgrund (13,6) och män med svensk bakgrund (13,6). Lägst poäng har män med utländsk bakgrund (12,7).

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats under länken ”Statistik och utvärdering”. Där finns Sveriges officiella statistik om gymnasieskolan för läsåret 2013/2014 på riksnivå samt länkar till uppgifter på läns-, kommun- och skolnivå.

¹⁷ Våren 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 14,7 för kvinnor och 13,3 för männen, vilket innebar 1,4 poängs skillnad mellan könen. Läsåret 1996/97 var skillnaden 0,9 poäng och ökade succesivt till 1,4 poäng 2006 för att vara så fram till 2012/2013.